

TÜRK SERBEST MİMARLAR DERNEĞİ MİMARİ PROJE YARIŞMA YÖNETMELİĞİ

TANIM

Madde 1:

Bu yönetmelikte belirtilen usullere uyularak ve yönetmelik çerçevesi içinde yapılan Mimarlık, Kentsel tasarım ve şehircilik alanındaki yarışmalara "Proje Yarışması" denir.

AMAÇ VE KAPSAM

Madde 2:

Bu yönetmelik Mimarlık, Kentsel tasarım ve şehircilik proje yarışmalarında izlenecek yol, görev, yetki ve sorumlulukları tayin ve tesbit eder.

Bu yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmayan yarışmalara TSMD üyelerinin katılmaları, yönetim kurulu kararı ile önlenebilir. Uymayan üyeler onur kuruluna verilir. Yarışmalar, yapımı düşünülen konularda günün mimarlık, mühendislik ve sanat anlayışına uygun, işletme ve tesis maliyetleri yönünden en ekonomik çözümleri bulmak ve güzel sanat anlayışına uygun, işletme ve tesis maliyetleri yönünden en ekonomik çözümleri bulmak ve güzel sanatları teşvik etmek amacıyla açılır.

YARIŞMA ŞEKİLLERİ

Madde 3:

Yarışmalar, Uluslararası , Ulusal ve Bölgesel olmak üzere üç şekilde yapılır.

Madde 4:

Uluslararası yarışmalar UIA'nın Uluslararası Yarışma Yönetmeliği şartlarına tabidir.

Madde 5:

Ulusal yarışmalar, Mimarlar odasına kayıtlı mimarların girebileceği şekilde, serbest veya sınırlı olarak yapılır. Gerek ulusal serbest, gerekse uluslararası serbest yarışmalara yurt içinden veya yurt dışından yarışma konusunda deneyimli, örnek eserler vermiş tanınmış serbest mimarlar ayrıca çağrılabilir. Kendilerine sınırlı bir yarışmaya çağırma şartları uygulanır. Çağrılı mimarların isimleri yarışma artnamesinde ve ilanlarda belirtilir. Bu yarışmalar konunun önemine göre yarışma jürisi kararı ile tek kademeli veya iki kademeli olarak düzenlenir. Şehircilik, Kentsel Planlama verilerini saptamak veya bir konunun programını tespit etmek amacı ile "FİKİR YARIŞMASI" açılabilir. Bu yarışma daha sonra açılacak başka bir yarışmaya hazırlık niteliğinde de olabilir.

SERBEST ULUSAL YARIŞMALARIN DÜZENLENMESİNDEKİ ESASLAR

Madde 6:

Mimarlık ve Mühendislik konularında açılacak yarışmalarda:

- a. Konu yerinin belirli olması,
- b. Jürinin tesbit edilmiş olması,
- c. Yarışma donelerinin (şartname ve programla ilgili ayrıntılı bilgilerinin) hazırlanmış olması,
- d. Yarışma alanının, yarışmayı çıkartan idarenin mülkiyetinde olması ve imar durumunun belirlenmiş olması,
- e. Sürenin belirtilmiş olması,
- f. Ödüllerin tespit edilmiş olması,
- g. Günlük gazeteler ile ilan edilmiş olması şarttır.

YARIŞMALARA KATILMA ESASLARI

Madde 7:

Yarışmacıların:

- a. Jüri (Danışman, Asil ve Yedek) üyelerinden herhangi birinin 1. Dereceden akrabası, ortağı, yardımcısı olmaması,
- b. Jüri çalışmalarının hiçbir safhasına katılmamış bulunması,
- c. Yarışmayı çıkartan kuruluştaki yarışma şartlarını hazırlayanlar arasında bulunmaması, (Yarışma şartlarını hazırlayanlar kuruluştaki yetkili tarafından tespit olunur.)
- d. Yarışma şartlaşmasında belirtilen niteliklere haiz olması,
- e. Ekip olarak yarışmaya katılacakların her birinin ayrı ayrı bu şartlara uyması,
- f. Şartname almış, adresini idareye kaydettirmiş bulunması şarttır. (Ekipten bir kişinin bu şartı yerine getirmesi yeterlidir.) Bu şartlara uymayan yarışmacıların projeleri yarışmaya katılmış sayılırlar.

YARIŞMA KONUSU TESİSİN YAPILACAĞI YERİN İNCELENMESİ

Madde 8.

Yarışmaya katılmak isteyen yarışmacıların, yarışma konusu tesisin yapılacağı yeri görmeleri istenebilir. Bu inceleme için önceden belli edilen bir ücretin idarece yarışmacılara ödenmesi gerekmektedir.

Yarışmacıların bu ücreti alabilmeleri için yarışma yerine gittiklerini belgelemeleri ve yarışmaya katılmış olmaları ve projelerin jürice yarışma dışı bırakılmamış olmaması gerekir.

Yer görme bedellerini hak edenlere, günün koşullarına göre, yarışma yerine en süratli, rahat ve güvenli araçla gidiş-dönüş ve bir gecelik konaklama ücreti jürice saptanarak ödenir.

YARIŞMALARIN İLANI

Madde 9.

Serbest Ulusal yarışmalar günlük en az iki gazetede, gerektiğinde ilgili meslek, oda ve kuruluşlarının dergileri ve radyo ile olmak üzere ilan edilir.

Bu ilanlarda aşağıdaki hususlar yer alacaktır:

- a. Yarışmanın yeri ve konusu,
- b. Yarışmanın şekli (Tek kademeli veya iki kademeli v.b.)
- c. Süresi (Açılış ve Bitiş tarihleri)
- d. Danışman, asli ve yedek jüri üyeleri ile raportörün isimleri,
- e. Ödüllerin sayısı ve tutarları,
- f. Şartlaşmaların nereden elde edileceği,
- g. Yarışmanın bu yönetmeliğe göre yapılacağı,

ULUSAL YARIŞMALARDA PROGRAM VE ŞARTNAME ESASLARI

Madde 10.

Şartnamede :

- a. Yarışmanın konusu ve yeri,
- b. Yarışmaya kimlerin katılabileceği,
- c. Yarışmanın Şekli,
- d. Jüri üyeleri ve raportörlerin isimleri ve kimlikleri,
- e. Yarışmacılardan istenen belgelerin neler olduğu, mikyasları, özellikleri, proje düzenleme ve sunma şekli,
- f. Ödüllerin (derece ve mansiyonların) sayısı, tutarı, ne zaman ve nasıl ödeneceği,
- g. Yarışmacılara verilen belgelerin miktarları, neler olduğunu,
- h. Yarışmanın süresi,
  - ı. Maliyet kriterleri (Jüri gerekli gördüğü takdirde)
- j. Projelerin verileceği gün ve yer,
- k. Yarışmacıların sorularının sorulma ve cevaplandırma süreleri,
  - l. Jüri toplantı yeri,
- m. Projelerin yollanma ve geri gönderme şekli,
- n. Rumuzlar ve ambalaj esasları,
- o. Proje sergisinin açılma günü, süresi ve serginin yapılacağı şehirler,
- p. Yarışma sonuçlarının ilan şekli,
- r. Yarışmanın sonucunda sözleşmenin imzasına kadar geçecek sürede; yarışmayı çıkaran kuruluş ile yarışmacı arasında doğacak anlaşmazlıkların çözüm şekli,
- s. Birinci ödülü kazanan işin nasıl verileceği,
- t. Şartlaşma eklerinin nelerden ibaret olduğu,
- u. Proje ve Kontrollük sözleşme örnekleri,
- v. Kolokyumların nereden ve nasıl yapılacağı ayrı ayrı açık olarak belirtilir.

Madde 11.

Programlarda :

- a. Çözümlemesi istenen sorunlar, (değişik yoruma yer vermyecek şekilde açık ve seçik olarak),
- b. Yarışmanın amacı (kullanış ve işletme özelliklerinin neler olduğu),
- c. İhtiyaç programının çeşitli unsurlarının yekdiğeri ile olan ilişkilerini gösterecek açık ve ayrıntılı bir sema,
- d. Yapının üzerinde inşa edileceği alan veya çevresi hakkında teknik bilgiler,
- e. Yarışmacıların, uymaya zorunlu olduğu esaslar (kabulde serbest bırakıldığı hususlar ve bunların ölçüleri) açık olarak belirtilir. Jüri ayrıca değerlendirme kriterlerini, yarışmaları biçimsel yönde koşullandırmamak ve yorumlarını kısıtlamamak kaydıyla açıklar.

YARIŞMA SÜRESİ, SORULARIN SORULMASI VE KOLLOGYUM

Madde 12.

- a. Yarışmanın ortaya koyduğu sorunların çözümlenebilmesi için gerekli yarışma süresi idarece teklif, jüri tarafından tespit edilir.
- b. Konu hakkında yarışmacıların soruları, yarışma süresinin ilk 1/3'ü içinde sorulur, cevaplar 15 gün içerisinde bütün yarışmacılara posta ile gönderilir. Jüri kesin ve açık cevaplar vermeye özen gösterir. Yarışmacıların kararına bıraktığı konularda niçin böyle yapıldığını açıklar.
- c. Yazılı sorular yerine, yarışma süresinin 1/3'ü içinde, tüm jüri üyelerinin katılımı ile ön kollogyum yapılabilir. 15 gün içinde bu kollogyum sonucunda, yapılması gerekli açıklamalar varsa program ve şartnamede yapılan değişiklikler veya tamamlamalar yazılı olarak yarışmacılara gönderilir. Yarışma program ve şartnamesinde değişiklik olursa, yarışmacılara gönderilen yazılı metin geçerlidir. Sınırlı yarışmalarda ön kollogyum şarttır.

İDARECE VERİLECEK TEKNİK BİLGİLER

Madde 13.

Proje Yarışmalarında :

- a. Yapının harita veya şehir planındaki yeri, gerektiği kadar çevresini içine alan, hakim rüzgar ve kuzey işareti bulunan kod ve tesviye eğrilerini ve yapı alanını içine alan şehircilik bakımından çevresiyle olan ilgilerini gösterir bir genel vaziyet planı,
- b. Yarışmacıdan istenecek ölçekte ve gerekli boyutları kapsayan bir vaziyet planı,
- c. Yapı alanı veya arsanın, zemin cinsi (temel sistemi seçimine tesir edecek özellikleri) çevresindeki yapıların şekil ve durumu,
- d. Yeraltı su seviyesi, şehir tesisatı hakkında yeterli bilgi (su, elektrik, havagazı, kanalizasyon, telefon vb.),
- e. Arsa veya yapı alanı çevresinin ulaşım olanakları,
- f. Arsa veya yapı alanında inşaat yapılmasına izin verilen saha, gerektiğinde komşu alanlardaki ve çevredeki yapıım şekilleri ve şehir imar planına göre imar çapı,
- g. Yarışma konusu yapının inşaa edileceği sahada birlikte kullanılması istenilen yapılar varsa o yapıların röleleri (plan, kesit, görünüş),
- h. Varsa o kent belediyesinin özel yapı şartlaşmasının önemli maddelerinin birer örneği,
- ı. İstenilen ünitelerin sayısı, büyüklükleri, konmaları istenilen yerleri, diğer kısımlarla olan bağlantıları ve kullanılma şekilleri hakkındaki dilekler (uyulması zorunlu olanlarla, isteğe

bağlı olanlar belirtilmelidir.),

- j.** Mevcut olan veya kullanılması özellikle istenen belli başlı yapı malzemesi; mahalli yapı malzemesinin cins ve nitelikleri ve arzu edilen yapı tarzı şekilleri,
- k.** Yarışma konusu binanın maliyet tavanı, (maliyet tavanının bulunmasında uygulanan usuller yarışma proje maliyetinin bulunmasında uygulanmak üzere yarışmacılara verilebilir.
- l.** Arsa veya yapı alanını ve çevresini gösterir bir veya birkaç fotoğraf,
- m.** Meteorolojik bilgiler,
- n.** Konu ile ilgili genel bilgiler; yarışmanın konusuna göre yarışmacıya verilecektir.

YARIŞMACILARDAN İSTENENLER

Madde 14.

Şartlaşmada:

- a.** Mimarlık proje yarışmalarında istenilen projelerin niteliği,
- b.** İstenilen paftaların sayısı ölçek ve çizim standartları,
- c.** Jüri, yarışmacılardan istemiş ise, uygulama yeteneği belgeleri,
- d.** Kimlik zarfı, (müellif mimar, yardımcılar vb.)
- e.** Mimari açıklama raporu,
- f.** Maliyet tavanının tespitinde uygulanan usuller ile bulunacak yarışma projesi maliyet hesabı. (Jüri gerek görmeyebilir),
- g.** Maket isteniyorsa buna ait şartlar,
- h.** Jürinin gerek gördüğü diğer çizim rapor belge ve hesaplar,

Şartlaşmada istenen resim ve belgelerden fazlası jüri tarafından değerlendirilmeyecektir.

TSMD YARIŞMA DANIŞMA KOMİSYONU

Yarışma açmak isteyen idarelere müşavirlik yaparak yarışmalardan daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesini sağlamak amacıyla "TSMD YARIŞMA DANIŞMA KOMİSYONU" kurulur.

a. Komisyon TSMD Yönetim Kurulu tarafından seçilen, yarışmalar konusunda deneyimli 3 üyeden oluşur. Bu üyeler bir yıl için seçilirler. Aynı üye üst üste iki yıl seçilemez. Üyelerden birinin uluslararası yarışmaları organize edebilecek nitelikte olmasına özen gösterilir. Yarışma Danışma Komisyonu üyeleri gönüllü olarak çalışır ücret almaz.

b. Danışma Komisyonunun görevleri;

- Her yıl üye bilgi fişlerini esas alarak, "TSMD JÜRİ LİSTESİ " ni hazırlamak. Gerekli inceleme ve araştırmaları yaparak, TSMD dışındaki, nitelikleri derneğin jüri listesine girmek için yeterli mimarlar ile temasa geçerek jüri listesine almak ve böylece listeyi geliştirmek,
- Yarışma açmak isteyen idarelere danışmanlık yapmak, bilgi vermek, jüri üyelerini ve teknik raportörleri TSMD jüri listesini esas alarak yarışmanın konusundaki deneyimlerini dikkate alarak saptamak gereğinde idarenin istekleri doğrultusunda jüri üyeleri listesini revize etmek.
- Program kurulu teşkilini teşvik etmek, bu kurulun serbest mimar üyeleri için idareye yardımcı olmak, yarışma konusunda ihtisas sahibi olanları jüri listesinden tespit etmek, bu mimarların bilgi fişlerini idareye vermek ve idarenin program kurulu üyesi seçiminde yardımcı olmak.
- Bu çalışmalar sonucu ilan edilen yarışmanın TSMD Yarışma Yönetmeliğine uygunluğunu

onaylayarak Yönetim Kurulu'na rapor vermek.

c. Yarışma Danışma Komisyonu, çalışma yöntemini kendisi saptar.

d. Yarışma Danışma Komisyonu üyeleri, görevleri süresince jüri üyesi, teknik raportör ve program kurulu üyesi olamazlar. Jüri toplantılarına katılmamış olmak kaydıyla serbest çalışmalara katılabilirler, danışmanlık yapmış oldukları sınırlı yarışmalara davet edilemezler.

TSMD JÜRİ LİSTESİ

TSMD YARIŞMA DANIŞMA KOMİSYONU, üye bilgi fişlerini esas alarak ve TSMD üyesi olmayan serbest mimarları da içerebilecek bir jüri listesi hazırlar. Bu liste her yıl yenilenir ve genişletilir.

a. Her TSMD üyesi jürilik yapma niteliğine ve hakkına sahiptir. Ancak her üyenin hangi ihtisas konularında jürilik yapabileceği, bilgi fişlerine göre yarışma danışma komisyonu tarafından saptanır. Bir ihtisas konusunda jürilik, teknik raportörlük veya program kurulu üyeliği yapabilmek için;

- O ihtisas konusunda seçkin, özgün ve örnek gösterilebilecek bir yapının proje müellifi olmak.
- Veya o ihtisas konusunda açılan bir mimari proje yarışmasında tercihan birincilik veya ödül almış olmak.
- Veya o ihtisas konusunda bir yapının tüm projelerini, uygulama projelerini ve detaylarını hazırlayarak yetkili mercilere tasdik ettirmiş olmak.
- Veya o ihtisas konusunda akademik bir çalışma yaparak, yetkili mercilere kabul ettirmiş olmak ve o konudaki bir araştırmayı yayınlamış olmak. TSMD dışından jüri listesine alınacak serbest mimarlarda da yukarıdaki nitelikler aranacaktır.

b. Jüri listesinde jürilik yapabilecek mimarların, isim ve soyadları, mezun oldukları üniversite veya yüksek okulun ismi, mezuniyet yılı ve jürilik yapabileceği ihtisas konuları belirtilir.

c. Jüri listesi her yıl en geç 15 Aralık'ta yenilenmiş ve son duruma getirilmiş olarak Yönetim Kurulu'na sunulur. Yönetim Kurulu jüri listesini gerekli mercilere duyurur veya gönderir.

PROGRAM KURULU

Bir idare tarafından yarışmaya çıkarılacak konunun programının gerçek ihtiyaçlara cevap verebilecek, zaman içindeki gelişmeye uygun olacak şekilde hazırlanması çok önemli bir rol oynar. Bu nedenlerden ötürü, TSMD yarışma çıkaracak her idareye bir "PROGRAM KURULU" kurulmasında yardımcı olur. Bu yöntem, uzman serbest mimarların programı ve donelerini hazırlamalarını öngördüğü için, büyük bir zaman tasarrufu getirecektir.

a. Program Kurulu, yarışmayı çıkaracak idarenin saptayacağı yeterli sayıda yarışmanın konusunda deneyim ve bilgi sahibi eleman ile TSMD jüri listesinden seçilmiş, yarışma konusunda ihtisas sahibi mimarlardan oluşur. Konuya göre serbest mimar sayısı bir ile üç arasında olabilir.

- b.** Bu kurulun organizasyonu ve serbest mimar üyelerinin seçimi konularında TSMD Yarışma Danışma Komisyonu yardımcı olur.
- c.** Program kurulunda görev yapmış olan serbest mimarlardan en az birinin asli jüri üyesi olmasını TSMD önerir.
- d.** Program ve yarışma ile ilgili tüm verilerin ve belgelerin hazırlanması, programın idareye onaylatılarak ilan edilecek hale getirilmesi program kurulunun görevidir.
- e.** Program kurulu serbest mimar üyeleri, programın büyüklüğüne göre en az asli jüri üyeleri kadar ücret alırlar. Bu üyelerden biri jürilik veya teknik raportörlük yaptığı takdirde bu yeni görevi için ücreti ayrıca ödenir.

JÜRİNİN KURULUŞ ŞEKLİ

Madde 15.

Jüri, danışman asli ve yedek üyeler ile idari ve teknik raportörlerden oluşur. Asli jüri üyelerinin çoğunluğu tanınmış, eserleri ile kendini kabul ettirmiş, yarışma konusunda ihtisas sahibi serbest mimarlardan oluşur. Serbest mimar jüri üyeleri TSMD jüri listesinden, yarışma konusunda ihtisas sahibi olanlar arasından seçilir. TSMD Yarışma Danışma Komisyonu bu konuda danışmanlık yapar.

- a.** Proje yarışmalarında jüri asil üyelerinin sayısı, konunun önem ve özelliğine göre 5,7,9 kişi olarak idarece tesbit edilir. 9 kişiden fazla asli üyesi olan jüri kurulmaz.
- b.** Açılan yarışma konusu ihtisas gerektiriyor ve bu konuda ihtisas sahibi serbest mimarlar çok az veya yok ise danışma komisyonu yurt dışından ihtisas sahibi mimar getirilmesini önerir ve bu konuda danışmanlık yapar. Yabancı mimar sayısı 5 kişilik jürilerde 2, 7 kişilik jürilerde 3 ve 9 kişilik jürilerde 4 olur.
- c.** Jüri yedek üyeleri sayısı asli jüri üyeleri sayısı kadardır. Her asli jüri üyesi kendi yedeğini saptar ve idarenin onayını alır. İdare başka bir yedek üye önerilmesini isteyebilir. İdare az sayıda yedek jüri üyesi saptanmasında ısrar ettiği takdirde, 5 ve 7 kişilik jürilerde biri serbest mimar olmak üzere 2, 9 kişilik jürilerde en az ikisi serbest mimar olmak üzere 3 yedek jüri üyesi seçilir. Asli ve yedek jüri üyelerinin toplamı kadar jüri üyesi seçilir, yedek üyeler şartnamenin ilanından önceki son toplantıda kura ile saptanır.
- d.** Danışman jüri üyeleri yarışma konusu ile ilgili konularda ihtisas sahibi, mesleklerinde seçkin uzmanlardan oluşur. Jüri ve idarece seçilirler. TSMD Yarışma Danışma Komisyonu da danışma jüri adayları önerebilir. Danışma üyeler sayısı asli üyeler sayısını geçemez ancak 5 kişilik jürilerde 7'ye kadar arttırılabilir.
- e.** İdari raportörler idarece seçilir. Teknik raportörler TSMD jüri listesinden, yarışmanın konusunda uzman serbest mimarlar arasından seçilir. Teknik raportör seçiminde, asli jüri üyesi seçimindeki kriterler aranır ve aynı seçim yöntemi kullanılır. Yarışma konusunun özelliğine göre ayrıca bir inşaat mühendisi de teknik raportör olarak seçilebilir.
- f.** Kentsel tasarım ve çevre tanzimi ağırlıklı yarışmalarda serbest mimarlar dışında peyzaj

mimarlarının ve şehir plancılarının da asli jürüyüyesı olmalarına özen gösterılır.

- g.** Anıt yarışmalarında, konunun özelliğine göre, serbest mimarlar dışında heykeltraşlar ve diğer ilgili sanatçıların da asli jüri olmalarına özen gösterılır.
- h.** Fikir yarışmalarında jürinin oluşması idare ve TSMD Yarışma Danışma Komisyonu tarafından özel olarak düzenlenir.
- i.** İki defa üst üste asli jüri üyeliği yapmış olan bir serbest mimar, teknik raportörlük yapmadan tekrar asli jüri üyeliği için önerilmez. Bu konudaki kayıtları Yarışma Danışma Komisyonu tutar ve bu bilgilerin üye bilgi fişine geçirilmesini sağlar.

ASLI JÜRİ ÜYELERİNİN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 16.

- a.** İdarece kendilerine verilen yarışma şartlaşması ve ihtiyaç programını (gerekli hallerde yapının inşa edileceği yeri) ve maliyet tavanını inceleyerek mutabakatını bildirmek.
- b.** İdarece tesbit edilen danışmanların dışında gerekli gördüğü uzmanlık dallarından danışman üyeleri, yarışmayı çıkaran kuruluştan talep etmek.
- c.** Yarışmacıların sorularını tereddüte mahal bırakmayacak şekilde açık ve seçik olarak cevaplamak.
- d.** Raportör raporunda, program ve şartnameye aykırılığı belirtilen hususlara göre projelerin yarışma dışı bırakılıp bırakılmayacağı hususunda karar vermek.
Yarışma projelerinin asılacağı mekanın asılma panolarının, maket teşhir sehpalарının uygunluğunu incelemek, gereğinde yeni bir salon ve teşhir imkanlarının sağlanmasını istemek.
- e.** Yarışma konusunun önemi ölçüsünde gerekirse yarışmacılardan "Uygulama Yeteneği Belgeleri" istemek, yarışma sonuçlarının ilanından önce birinci seçilen proje ile ilgili belgeleri tetkik etmek, belgeler yetersiz bulunursa, birinci seçilen proje müellif ya da müelliflerin danışman ya da danışmanlarla çalışmasını istemek, müellifçe teklif edilecek danışmanları onaylamak.
- f.** Yarışma şartlaşmasında uyulması zorunluğu olduğu ilan edilmiş hususlara uymayan projeleri yarışma dışı bırakmak.
- g.** Yarışmaya girmiş eserler arasında programın şartlarına, sanat, ekonomi, teknik, emniyet ve işletme bakımından en iyi uymuş olanları seçmek ve bu eserler arasında ödülleri (derece ve mansiyonları) tespit etmek.
- h.** Yarışmayı açan idare uygun görürse, değerli projelerin satın alınmasını tavsiye etmek.
- i.** Danışman üye raporları karşısında, bu raporlara uyma ve uymama nedenlerini jüri raporunda belirtmek.

j. Ön ve değerlendirme çalışmalarını tutanaklarla tespit etmektir.

Jüri asli üyeleri yarışma süresinde yarışmacılarla konu üzerinde görüşme yapamazlar.

MADDE 17.

a. Jürinin program ve şartlaşma için yapacağı ön çalışmalar ve soruların cevaplandırılması için yapılacak toplantılara yedek jüri üyeleri mutlaka katılacaklardır. Yedek jüri üyeleri, jürinin değerlendirme çalışmalarına katılamazlar.

b. Herhangi bir sebeple jüri üyeleri çalışmalara katılamaz ve yedektekiler de jürinin kuruluşunda belirtilen sayıyı karşılamazlarsa jüri mevcut sayı ile çalışmaya devam eder.

JÜRİ DANIŞMAN ÜYELERİNİN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 18.

Danışman üyeler kendi ihtisas alanlarında yarışma konusu ile ilgili sorunlarda jüriyi aydınlatma görevlidir.

Danışman üyeler bu görevlerini şu yolda yaparlar;

- a.** Programın hazırlanmasında ve asli jürice incelenmesinde kendi ihtisas alanları ile ilgili aydınlatmaları, program kurulu ve jüri ön çalışmalarına katılmak suretiyle ve bu çalışmalarda hazırlayacakları yazılı veya sözlü tekliflerle yaparlar.
- b.** Yarışmanın devamınca jüri çalışmaları sırasında jüri asli üyelerince kendilerine yöneltilecek soruları açıklayarak gerekli aydınlatmaları yaparlar. Bu açıklamaları, jüri çalışmaları sonunda verecekleri bir raporda belirtirler. İhtisas alanları dışında görüş belirtmezler.
- c.** Danışmanlar, jüri asli üyelerince sorulmamış olsa da kendilerince önemli gördükleri hususları jüri kararlarının alınmasına başlamadan evvel kişisel bir raporla jüri başkanlığına bildirirler ve bu raporun kapsamı üzerinde jüriyi aydınlatmak amacı ile gerekli açıklamaları yaparlar. Toplu rapor yazamazlar.
- d.** Jüri gerek görürse, yarışma konusu ile ilgili bir uzmandan yazılı görüş isteyebilir. Bu görüş uzmanın imzası ile yarışmacılara iletilir. Uzmanın ücreti 1/3 danışman jüri üyesi ücreti kadardır.
- e.** Danışman üyeler yaptıkları yazılı ve sözlü açıklamaların jüri çalışma tutanağı içinde yer almasını isteyebilirler. Bu istek yerine getirilir.
- f.** Danışman üyeler yaptıkları açıklamalar karşısında jürinin düşüncesinin tesbitini ve tutanağa geçirilmesini isteyebilirler. Bu istek yerine getirilir.
- g.** Yarışma süresince yarışmacılarla konu üzerinde görüşme yapamazlar.
- h.** Danışman üyeler karar alınmasında oy kullanamazlar.

RAPORTÖRLERİN GÖREVLERİ

MADDE 19.

1 - İDARİ RAPORTÖRLER

İhtiyaç programı ve şartlaşmanın hazırlanmasında idare elemanı olarak görev alır. Müracaat edenlere şartlaşma gönderir; yarışmacıların sorunlarını, bu sorulara jürice verilen cevapları, ayrıca ilgililere duyurulması gereken hususları, şartlaşma alarak adres bırakan yarışmacılara iletir.

Projelerin tesliminde;

- a. Raportör önce bir A listesi yapar, bu listeye gelen eserlerin rumuzlarıyla açılış sıra numaralarını yazar. Her levha, izah raporları ve maketteki rumuz rakamları üzerine, zamkli etiketlerle yazılmış açılış sıra numaralarını, alttaki rumuz hiç görülmeyecek şekilde yapıştırır ve kimlik zarfları ile beraber bu A listesini yarışma seçimi sona erinceye kadar kimseye göstermeden saklar.
- b. Projeleri asarak, proje ve maketlerin ölçülerini ve kimlik zarflarının bulunup bulunmadığını tahkik eder. Teknik raportörün ayrıca isteyebileceği bütün kontrolleri yapar. Teknik raportöre incelemelerinde yardımcı olur.
- c. Raportör jüri çalışmalarını izler.
- d. Teknik raportörler asli jüri üyeleri oldukça kısa bir sürede karar vermek zorunda oldukları için, yarışma projelerinin bir "ön inceleme" den geçmesi gerekli olmaktadır. Bu inceleme dikkati, titizlik ve bilgi birikimi ve tecrübe gerektirdiği için, bu vasıflara haiz ve yarışmanın konusunda uzman kişilerce yapılmalıdır. Teknik raportörlerin incelemeleri, asli jürinin kararlarında önemli bir rol oynayacağından teknik raportörlerin asli jüri üyesi vasıflarına sahip serbest mimarlar arasından seçilmeleri gerekir.

Teknik raportörlerin incelemeleri süresince danışman jüri üyelerinden de yararlanabilirler.

Teknik raportörler, incelemelerinin sonuçlarını içeren bir (B) listesi yaparlar ayrıca her projenin üstüne incelemelerinin sonuçlarını özet olarak belirtren bir raporu asarlar. Teknik raportörler ayrıca tüm raporları okurlar ve asli jüri toplantısında her projenin "AVUKATI" olarak projenin özelliklerini asli jüri üyelerine anlatırlar.

Projelerin olumlu ve olumsuz yanları hakkında jüriyi uyarmak da teknik raportörlerin görevidir. Ancak teknik raportörler ödül ve mansiyonların dağıtımı, turlarda projelerin elenmesi konularında fikir yürütemezler, öneride bulunamazlar.

İnşaat mühendisi teknik raportör yalnız taşıyıcı sistemle ilgili olarak rapor yazar ve gerekli bilgileri asli jüri üyelerine aktarır.

Teknik raportör incelemesinde öncelikle aşağıda belirlenen incelemeleri yapar:

- Programın yerine getirilmesi-uyulması zorunlu şartlara uyum-projenin yükürlükteki şartname ve yönetmeliklere uyumu- proje çizimlerini kendi aralarında uyumu-maketin çizimlere uyumu projelerde belirtilen alan hesaplarının kontrolü-projenin hacminin hesabı-brüt alanın net kullanım alanına olan oranı fonksiyonların yerine getirilmesi ve yapının işleme-gereğinde yapının taşıyıcı sisteminin incelenmesi (inşaat mühendisi teknik raportör tarafından)

Teknik raportörler, yarışma projesini konusuna göre diğer teknik inceleme kriterleri de saptayabilirler, inşaat mühendisliği dışındaki diğer mühendislik dallarında da danışman isteyerek projeleri inceleyebilirler. Danışman jüri üyelerinden bilgi isteyebilirler.

Teknik raportörlerin ve jürinin projeleri incelemesini kolaylaştırmak amacıyla, yarışma projesinin A4 formuna küçültülmüş ve kitapçık haline getirilmiş bir kopyasıyla alan ve m³ hesaplarının özet dökümünü içeren, hesaplama şeklini şemalar ile anlatan bir rapor da yarışmanlardan istenebilir.

Teknik raportörlerin çalışma süresinin 30 günü geçmemesine özen gösterilir. İstisnai durumlarda, idarenin onayı alınarak bu süre uzatılabilir. Bu süre içinde, yarışma projelerinin asılmış olduğu salona, idari ve teknik raportörler dışında hiç kimse sokulmaz. Asli jüri üyeleri, daha önceden haber vermek kaydıyla topluca ve bir defaya mahsus olarak salona girebilirler.

JÜRİ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

MADDE 20.

Jüri değerlendirme çalışmaları için teknik raportörlerin çalışmalarını tamamlamalarından sonra en geç bir hafta içinde tam sayı ile toplanır.

Bütün jüri üyeleri, değerlendirme çalışmalarının başlangıcında jüri başkanına, yarışmaya katılan projeleri daha önce görmedikleri ve tanımadıkları hususunda sözlü teminat verirler. Bu husus toplantı tutanağına kaydedilir.

Jüri değerlendirme çalışmaları esnasında şartlaşma ve programda değişiklik yapmaya ve seçim sırasında şartlaşma ve programdan ayrılmaya yetkili değildir.

Madde 16 (d) ve (f) fıkraları uyarınca yarışma dışı kalacak projeler hakkında karar verir.

Asli jüri üyeleri, projeler üzerinde ilk inceleme çalışmalarını yaptıktan sonra gerekli değerlendirme kriterlerini tesbit eder. Jüri başkanı seçimlerin bu yönetmeliğe uygun olarak yapılmasını temininden sorumludur.

Jüri, sonuç alıncaya kadar sürekli olarak çalışır. Ancak jüri sıhhatli karar verebilmek için çalışma programını iki zaman dilimine ayırabilir. İki zaman dilimi arasında en az iki hafta bulunur.

Jüri kararlarını asli üyelerin oyları ile ve ekseriyetle alır. Jüri çalışmalarında bütün üyeler olumlu veya olumsuz oylarını belli ederler. Asli üyeler oylarınca çekimser kalamazlar. Oylamada çift sayıda üyeden ötüüürü eşit oylar çıkarsa başkanın tarafı oylamayı kazanır.

YARIŞMADAN ÇIKARMA

MADDE 21.

Aşağıda belirtilen hususlara uymayan projeler jüri kararı ile tutanağına geçirilmek şartı ile yarışmadan çıkarılır.

a. Herhangibir yerinde eserin sahibini tanıtan ve işaret bulunan eserler (el yazısı ile yazılmış

açıklama notları bu işaretlerden sayılır. Açıklama raporları daktilo ile yazılır. Proje nüshaları üzerinde müellifin kimliğini belli edecek tarzda el yazısı bulunamaz.)

b. Şartlaşmada uyulması zorunlu olduğu belirtilen hususlara uymayan projeler.

c. Kimlik zarfı bulunmayan projeler.

SEÇME USULU

MADDE 22.

Yarışma için kalan bütün projeler jürinin değerlendirme kriterlerine ve yarışmanın tasarım kriterlerine göre incelenir. En iyi eserlerin değerlendirilmesi birkaç eleme ile yapılır. Her eleme sonucunda tutanağa geçirilir.

Seçim aşağıdaki şekilde yapılır:

a. Birinci eleme:

Projeler üzerinde görüşme açılmaz. Jüri asli üyeleri eserleri inceleyerek ellerindeki listeye her eser için (+) veya (-) işareti koyar. Bütün üyelerden (-) almış eserler elenir. Bir tek (+) eserin ikinci elemeye kalmasına sebep olur.

b. İkinci eleme:

Birinci eleme gibi yapılır. Ancak projeler üzerinde toplu görüşme açılır. Sıralama sonucu üyelerin yarısından fazlasından (-) alan eserler elenirler.

c. Üçüncü eleme:

Üçüncü elemeye kalan eserlerin sayısı ödül sayısının iki katından fazla olursa ikinci eleme gibi bir seçim daha yapılır. Bu elemelerde başta tesbit edilen kriterlere uygun bir eleme usulü jüriye tesbit edilir. Sona kalan projeler üzerinde jüri üyelerinden (danışman ve asli üyeler) her biri, olumlu ve olumsuz görüşlerini söyledikten sonra jüri asli üyeleri oy verirler. Karar oy çokluğu ile alınır.

d. Seçim:

Seçimde derece ve mansiyon almaya layık eserler aldıkları oylara göre sıraya dizilir, ve muhakkak birinci proje seçilir. Bunlara ait eleştiriler ile, birinci seçilen projenin tatbik kabiliyetini bulunup bulunmadığı ve bu proje için jüriye uygun görülen tavsiyeler jüri raporuna yazılır.

KİMLİK ZARFI

MADDE 23.

Yarışmacılar, projenin teslim edildiği ambalajın içine proje ile aynı rumuzu taşıyan ve üzerinde; yazı makinası ile yazılmış adı, yanına, (..... yarışması kimlik zarfı) ibaresi yazılı bir zarfın içine yarışmacıların:

1 - a. Yarışma şartlarını aynen kabul ettiklerini,

b. Adını ve soyadını,

c. Mezun oldukları okulu ve diploma numaralarını,

d. Üyesi oldukları oda sicil numaralarını,
e. Adreslerini,
Bildirir bir imzalı bir belge.

2 - İstenmiş ise, niteliği şartnamede belirtilen uygulama yeteneği belgesi, (toplu iştiraklerde, yarışmacılardan herhangi birinin belgesi yeterli olacaktır.) konacaktır.

Ambalaj içinde kimlik zarfı bulunmayan projeler jüri kararı ile yarışmaya dahil edilmez. Bu husus tutanağa kaydedilir. Yarışmaya katılan proje sahiplerinden, yarışmada ödül ve mansiyon kazanamadıkları halde dahi kimliğinin açıklanmasını dileyenler, kimlik zarflarının üzerine ayrıca (açılabilir) kelimesini yazabilirler. Üzerinde (açılabilir) kaydı bulunan kimlik zarfları ödül ve mansiyon kazanmamışlarsa jüri tarafından açılır ve bu husus tutanakta belirtilir.

ESER SAHİPLERİNİN TESPİTİ

MADDE 24.

Ödül alacak eserlerle, jürice satın alınması tavsiye edilenler tespit edilip sıra numaralarına göre tutanağa geçtikten ve jüri raporu tanzim edilerek imza edildikten sonra seçilen bu eserlerin kimlik zarfları açılır ve eser sahiplerinin hakları tutanağa geçirilir.

Zarfların açılmasında ödül alan yarışmacılardan herhangi birinin yarışmaya girmeye hakkı olmadığı anlaşılırsa kazandığı derece sayılmaz ve o ödül sıraya göre ondan sonra gelene verilir. Yarışmalarda bir kişi bir kere ödül alır, başkası ile birlikte olsa dahi ikinci bir teklifi daha ödül almışsa hükümsüz sayılır. Bu ödül, ondan sonra gelen teklife verilir.

Jüri, yarışmacılardan "uygulama yeteneği belgesi" istemiş ise; birinci seçilen proje ile ilgili uygulama yeteneği belgeleri, yarışma sonuçlarının ilanından önce jürice tetkik edilir. Bu belgeler yetersiz bulunursa, birinci seçilen proje müellifinin danışman ya da danışmanlarla çalışması istenir.

Jüri rapor ve tutanaklarının orjinal nüshaları üyeler tarafından imzalanır; ve yarışmayı açan idareye jüri başkanı tarafından verilir.

Jüri tarafından verilen kararlar kesindir.

Birinci seçilen müellifçe teklif edilen danışman ya da danışmanlar jürice onaylanır. Bu konudaki danışman ile müellif arasındaki ilişkiler TSMD'ce düzenlenir.

SINIRLI YARIŞMALARIN DÜZENLENMESİNDE UYULACAK ESASLAR

MADDE 25.

Sınırlı yarışmalar; ihtisas ve tecrübeleri göz önünde bulundurularak yarışmayı açan idarece tespit edilecek en az üç ekip arasında açılan yarışmalardır. Madde 3'de belirtildiği gibi, serbest bir yarışmaya davetli yarışmanlar çağrılırsa, bu yarışmanların madde 26'daki niteliklere haiz olmaları gerekir. Davetli yarışma (ekip) sayısı en az 3, en fazla 7 olabilir. Yurt dışından da davetli yarışman çağrılabilir.

SINIRLI YARIŞMALARA KATILMA ŞARTLARI:

MADDE 26.

Sınırlı yarışmaya katılacakların;

- a.** Yarışma konusu işin benzeri örnek teşkil eden, yüksek proje nitelikli bir inşaatın uygulama ve detay projelerini yapmış ve uygulamış; mimar, veya mimarlardan oluşan ekip olması
- b.** Serbest yarışmaya katılma şartları hakkında madde 7'de belirtilen niteliklere sahip olunması gereklidir.

MADDE 27.

Sınırlı yarışmalarda 25 ve 26. maddeler kapsamı dışında kalan hususlar da serbest yarışmaların bağlı olduğu hükümler uygulanır.

İKİ KADEMELİ YARIŞMALAR:

MADDE 28.

Değişik sorunları bulunan ve çözümlenmesi zor olan konularda yarışmalar iki kademeli olarak düzenlenebilir.

- a.** Birinci kademede jürinin uygun göreceği ölçekte ve nitelikte teklif istenir.
- b.** Yarışmanın birinci kademesinin sonunda şartlaşmada gösterilen ödüllerin sayısı kadar proje seçilir. Bunlar kendi aralarında sıralanmaz.
- c.** Yarışmanın birinci kademesinden sonraki kademeye sadece seçilmiş olan projelerin sahipleri katılabilirler.
- d.** İlk kademede seçilen proje sahiplerine, jüri raporunda yalnız kendi projelerine ait olan eleştirmenler ve programlarda meydana gelebilecek değişiklikler, ilk kademenin sona ermesinden en geç 15 gün sonra bildirilir.
- e.** İki kademeli yarışmaların birinci kademesinde seçilmiş projeler ikinci kademesinin sonuna kadar gizli tutulur.
- f.** Her iki kademedeki yarışmayı aynı jüri değerlendirir. İkinci kademede birinci kademedeki teklif aynen verilemez. Ödül alabilmek için, yarışmacının yarışma şartları dışına çıkmamış ve teklifini geliştirmiş olması şarttır.
- g.** Yarışmanın her iki kademesi için, diğer hususlarda serbest yarışmaların bağlı olduğu hükümler uygulanır.

ÖDÜLLERİN VE JÜRİ ÜYELERİNİN TESPİTİ

MADDE 29.

Ödüllerin tutarı, jüri, danışman asli ve yedek üyeleri ile raportör ücretleri:

Bu ücretlerin hesaplanmasında, yarışma konusu projenin "Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi" esaslarına ve yarışmanın çıktığı yıl ve dönemdeki yapı yaklaşık maliyetlerine göre hesaplanacak mimari proje ücreti esas olarak alınır. Yarışmanın çıktığı dönemin yapı yaklaşık maliyeti henüz ilan edilmemişse, ödüllere ve ücretlere fiat farkı ödeneceği belirtilir.

- a. Mimari proje ücretinin en az 1,5 en fazla 2 katsayı ile çarpımı ödül ve mansiyonların toplamını verir. Jüri kesin katsayısı ve ödüllerin dağıtımını saptar.
- b. Asli jüri üyeleri ve raportörler mimari proje ücretinin %3'ü kadar ücret alırlar.
- c. Danışman jüri üyeleri asli jüri üyesi ücretinin 3/4'ünü alırlar.
- d. Yedek jüri üyeleri asli jüri üyesi ücretinin 1/3'ünü alırlar.
- e. İki kademeli yarışmalarda jüri ve raportör ücretleri %50 arttırılır.
- f. Fikir yarışmalarında ödüller, jüri ve raportör ücretleri %50 oranına kadar jüri kararı ile azaltılabilir.

YARIŞMAYI AÇAN İDARENİN HAKLARI VE SORUMLULUKLARI

MADDE 30.

- a. Ödül kazanan projeler yarışmayı açan idareye ait olur. Birinciliği kazanan projenin müellifi projelerini hazırlarken ödül almış projelerden yararlandırılabilir.
- b. İdare, uygulama projelerinin yapılmasını ve mesleki kontrolluk hizmetlerini birinciliği kazanan proje sahibine yaptırır. Ancak jürice "Uygulama Yeteneği Belgeleri" istenmiş ve birinci seçilen proje sahibinin belgeleri yetersiz bulunmuşsa, müellif, kendi tarafından teklif edilen ve jürice onaylanan danışman ya da danışmanlarla çalışmak zorundadır.

Uygulanması kararlaştırılan projenin sahibi, uygulama ve detay projeleri ile mesleki kontrolluk hizmetlerini yapmak istemezse hakkından vazgeçmiş sayılır ve bu hizmetlerin görülmesinde idare dileği gibi harekette serbest kalır.
- c. Uygulanması kararlaştırılan projenin sahibi ile sözleşme bağlanmasından sonra proje sahibinin ölümü, iflas veya bu gibi beklenmedik sebeplerle projenin uygulama imkanları kalmadığı hallerde iş tasfiye edilir ve idare dilediği şekilde harekette serbest kalır.
- d. Eser sahibi yarışmaya katılmakla eserinin sergide sergilenmesini ve yarışma dolayısıyla yapılacak yayında eserinin yer almasını önceden kabul etmiş sayılır.
- e. İdarenin uygulayacağı projenin sahibine mimarlık ve mühendislik bütün proje işlerinin, ihale dosyası hazırlama işinin ve mimarlık ve mühendislik mesleki kontrolluk hizmetlerinin bedelini, "Bayındırlık Bakanlığı Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri Şartnamesi"ne göre ve yarışma şartnamesi ekindeki sözleşme örneklerindeki esaslara göre öder.

f. Uygulama projesinin mühendislik hizmetleri ile ilgili projelerinin düzenlenmesi ve mesleki kontrollük hizmetleri 1.'lik ödülünü alan mimarın önereceği, idarenin de uygun göreceği mühendislere yaptırılır.

PROJELERİN GERİ YOLLANMASI

MADDE 31.

Sergiden sonra, derece alamayan projelerden ambalajı içinde adres vermiş bulunuyorsa, bu adrese yarışmayı açan tarafından yollanır.

Adresi olmayıp sergiden bir ay sonraya kadar gelip alınmayan veya adres vererek geri istenmeyen projelerden yarışmayı açan idare sorumlu tutulamaz.

TSMD'NİN TÜM YARIŞMA HİZMETLERİNİ YAPMASI

MADDE 32.

Yarışma çıkaran idarenin isteği üzerine, TSMD bu şartnamede belirlenen, bir yarışmanın organizasyonu ile ilgili tüm hizmetleri, idare ile yapılacak sözleşmede belirlenecek şartlar ile yapabilir. Bu hizmetler karşılığında TSMD' ye ödenecek ücret, ulusal yarışmalarda, konu yarışma projesinin 30.maddesi (e) fıkrasına göre hesaplanacak tüm proje ve ihale dosyası hazırlama ücretinin %15'i dir. Uluslararası yarışmalarda bu ücret ayrıca saptanır.

MADDE 33.

Bu yönetmelik TSMD Genel Kurulu'nca onaylanması tarihinden itibaren yürürlüğe girer.